[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 409: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 407

ਸ਼ੇਂਟੋ ਵਰਗੀਸ

ਬਨਾਮ

ਜੁਲਫਿਕਾਰ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2531-2532)

13 ਮਈ 2024

[ਪਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ,* ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਐਸ.102(3) - ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ:

ਫੈਸਲਾ: ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਫੌਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 102(3) ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਹਾ-ਸਮਝਾਉਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਦਿੱਤਾ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ-ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਤੁਰੰਤ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਰੰਗ ਲਵੇਗਾ ਜੋ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੀ.1.20 (ਸੀ.1.20) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ - ਤੁਰੰਤ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ - ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨਾ

---

* ਲੇਖਕ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ/ਅਨੁਮਾਨਦਾਰੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਲਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 18, 19, 20, 23, 24]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਐਸ.102(3) - ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ (ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਸਮੇਤ) ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐਸ.102(1) ਅਤੇ ਐਸ.102(3) ਕੀ ਜ਼ਬਤੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 102(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 102(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਭਾਵ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 102(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ 'ਸੰਪੱਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਧਾਰਾ 102 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜ ਹੈ - ਇਹ ਕਥਿਤ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਸ਼ੇਂਟੋ ਵਰਗੀਸ ਬਨਾਮ ਜੁਲਫਿਕਾਰ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 13]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐਸ.102(3) ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ "ਫੈਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ" - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪਾਰਾ 18-22]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਟੀ.ਐਮ.ਟੀ. ਟੀ. ਸੁੱਬਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2013) 4 ਐਮਐਲਜੇ (ਸੀਆਰਐਲ) 41 ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ (2022) 1 ਵਿਕਲਪਿਕ (ਕ੍ਰਾਈ) 229 ਡਾ: ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਕਾਰਨਿਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2008) ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ. 148 ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ (ਸੀਆਰਐਮ(ਐਮ) ਨੰਬਰ 223/2022, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟ) ਰਾਹੀਂ ਰੁਕਯਾ ਅਖਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਟੀ. ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਮੋਬਿਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਟੀਐਸ 1529; ਭਰਤ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮਿੰਟੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ (1988) ਐਮਐਲਜੇ (ਸੀਆਰਐਲ) 309 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1990) 68 ਕੰਪ ਕੈਸ 652 ਦਿੱਲੀ (ਡੀਬੀ) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਅਨਵਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 779: ਏ ਆਈ ਆਰ (1976) ਐਸ.ਸੀ 680 ਨੇਵਾਡਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 223:(2019) 20 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਾਪਸ ਡੀ. ਨਿਓਗੀ [1999] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 609: 1999 ਆਈ.ਐਨਐਸ.ਸੀ 417; ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2001] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 463: (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 690 ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [2011] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.1: 2011 ਆਈ.ਐਨਐਸ.ਸੀ 422 ਐੱਚ.ਐੱਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਡ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1150: (1954) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 934 ਐਸ.ਕੇ. ਸਲੀਮ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ [1975] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 394: (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 653 ਚੀਨ ਅਪਾਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2002] ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 175: (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 440 ਨਵਲਸ਼ੰਕਰ ਈਸ਼ਵਰਲਾਲ ਦਵੇ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [1993] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 676: 1993 ਪੂਰਕ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 ਰਾਓ ਮਹਿਮੂਦ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ [1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 230 (1995) ਪੂਰਕ. 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 275 ਬਿਦਿਆ ਦੇਬ ਬਰਮਾ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ [1969] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 562: (1968) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 82 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਬਲੈਕਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 10ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਾਰਟਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼, 17ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1882 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 2023 ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1950 ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀ-ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1985

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਜਬ ਉਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜ਼ਬਤ; ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2531-2532

2023 ਦੇ ਕ੍ਰੈਲਪ ਨੰਬਰ 14029 ਅਤੇ 14031 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.08.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਹਿਮਿੰਦਰ ਲਾਲ, ਰਾਏ ਅਬ੍ਰਾਹਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੀਨਾ ਰਾਏ, ਅਦਿੱਤਿਆ ਕੋਸ਼ੀ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜੂ ਕਨੋਡੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਸ ਮਹੇਂਦਰਨ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 2022 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 318 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2023 ਦੇ ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 14029 ਅਤੇ 14031 ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਐਮ.ਪੀ. 2023 ਦੇ ਨੰਬਰ 8658, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਨੂੰ ਡੀ-ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਾਂਗੇ, ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਹੋਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਕੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਇਹ ਉਹ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

3. ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਤਾਣੇ ਹਨ: ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

4. ਸਾਬਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(ਏ) ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ [ਯੂ/ਐਸ 102(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ..] ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ[2]

(ਬੀ) ਸੈਕਸ਼ਨ 102(3) ਵਿੱਚ 'ਸ਼ਬਦ' ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ[3];

(ਸੀ) ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

---

1 ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ 36 ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਨ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਏ 'ਤੇ ਸਾਰਣੀ ਦੇਖੋ।

2 ਟੀ.ਐਮ.ਟੀ. ਟੀ. ਸੁੱਬੁਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 2013 (4) ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ. (ਕ੍ਰਾਈ) 41

3 ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ, 2022 1 ਵਿਕਲਪਿਕ(ਕ੍ਰਾਈ) 229

ਅਤੇ ਫਾਲੋ-ਅਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੁੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ - ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਅਦ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।[4]

5. ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿ:

ਏ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ [5]

ਬੀ) ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਇਤਫਾਕੀਆ ਅਭਿਆਸ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ

ਸੀ) ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"

ਡੀ) ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ® ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ;

ਈ) ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਭੁੱਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

---

4 ਡਾ: ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਕਾਰਨਿਕ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 2008 ਸੀਆਰ.ਐਲ.ਜੇ. 148

5 ਰੁਕਯਾ ਅਖ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂਟੀ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਸੀਆਰਐਮ(ਐਮ) ਨੰਬਰ 223/2022, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ।

6 ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਮੋਬਿਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਟੀਐਸ 1529

7 ਭਰਤ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ. ਮਿੰਟ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ [1988] ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ. (ਸੀਰ.) 309

8 ਸੁਪਰਾ, 7

9 ਸੁਪਰਾ, 5

6. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

<u>ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ - ਇੱਕ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ</u>

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ	ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ
1882[10]	ਧਾਰਾ 523- ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 51 ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਬਤ, ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ
1898[11]	ਸੈਕਸ਼ਨ 550- ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ: ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ-ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ।
1973[12]	102. ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।- (1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

---

10 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1882 ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

11 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1898 ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

12 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1973 ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

	(2) ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ। (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, [ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ] ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ: [ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੜਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਤੁਰੰਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਅਤੇ 45 ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਵਿਹਾਰਕ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ।]
2023[13]	106. (1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। (2) ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ।

13 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "2023 ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

	(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਭਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਇਦਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੜਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 505 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

7. ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 1882 ਦੇ ਕੋਡ ਤੋਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 102 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੋਧ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1882 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਂਡ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। 1978 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਤੱਕ 1973 ਅਤੇ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਂਡ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨਵਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ [14] ਰਾਜ ਵਿੱਚ, 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ 1978 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2023 ਕੋਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ।

8. 1978 ਦੇ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 102 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ:

"ਧਾਰਾ 10- ਧਾਰਾ 102 (1) ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਅਨਵਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਕਾਰ ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।"

9. ਸੋਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਕਮੀ' ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ?

10. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ 1973 ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIV ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ' ਹੈ। ਧਾਰਾ 457 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: 'ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ

---

14 [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 779: ਏ ਆਈ ਆਰ 1976 ਐਸ.ਸੀ 680

ਇਹ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ....." ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 459 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ/ਵੇਚਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: 'ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਗਤੀ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੜਨ, ਜਾਂ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ....."।

11. ਦੋਵੇਂ, ਧਾਰਾ 457 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 459 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ [ਸੈਕਸ਼ਨ 102(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ] ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। 1882 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 523 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜੋੜਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਅਤੇ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਪਰਡਾਰੀ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਧਾਰਾ 457 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ/ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ। ਇਹ ਉਸ ਕਮੀ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

12. ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ' ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰਸਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਬਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 102(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ

ਧਾਰਾ 102(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 102(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ15 ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ 'ਸੰਪੱਤੀ' 16 ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। 17 ਧਾਰਾ 102(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀਂਦੀ ਦਾਗ਼ੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [18]

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 105ਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ, 1973 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 105ਈ(1) ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 105ਈ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 105ਈ(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਇਹ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਦੇ।

15. ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ 19 ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ(ਜ਼) ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ 157 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

---

15 ਨੇਵਾਡਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2019) 20 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119

16 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ. ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 1990 (68) ਕੰਪ ਸੀਏਐਸ 652 ਦਿੱਲੀ (ਡੀ.ਬੀ.)

17 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਾਪਸ ਡੀ. ਨਿਓਗੀ, 1999/ਆਈ.ਐਨਐਸ.ਸੀ/417

18 ਸੁਪਰਾ, 17.

19 ਦੇਖੋ, ਧਾਰਾ 168 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇਕਰ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ..... ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ'। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 157 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 157 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 102(3) ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਪੈਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ।

16. ਹੁਣ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 20 ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਵੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਗੜਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। 21 ਜੇਕਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ FIR ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। 22 ਇਸ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ (ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਸਮੇਤ) ਵੀ ਟੋਟੋ 23 ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਕਿ 'ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ'

---

20 ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 690

21 ਸੁਪ੍ਰਾ, 20.

22 ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 2011/ਆਈ.ਐਨਐਸ.ਸੀ/422

23 ਐੱਚ.ਐੱਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (1954) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 934

ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 105ਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

19. ਸੈਕਸ਼ਨ 102(3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਫੌਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1950 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 157(1) ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀ-ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐੱਸ.ਸਲੀਮ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ[24],ਅੱਲਾ ਚੀਨ ਅਪਾਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ[25] ਅਤੇ ਨਵਲਸ਼ੰਕਰ ਈਸ਼ਵਰਲਾਲ ਦਵੇ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [26]

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਓ ਮਹਿਮੂਦ ਅਹਿਮਦ ਖ਼ਾਨ ਬਨਾਮ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ[27] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਫੌਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ।

---

24 [1975] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 394: (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 653 (ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11)

25 [2002] ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 175: (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 440 (ਪੈਰਾ 9)

26 [1993] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 676: 1993 ਪੂਰਕ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 (ਪੈਰਾ 9)

27 [1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 230: 1995 ਪੂਰਕ (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 275

ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਹੈ[28]

21. ਬਲੈਕਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 10ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਫੌਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਤੁਰੰਤ, ਐਡਵ. (14ਸੀ) 1. ਤੁਰੰਤ; ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। 2. ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਤੁਰੰਤ; ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ; ਸਾਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਡਿਸਪੈਚ ਦੇ ਨਾਲ"

ਵਾਰਟਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼, 17 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ 'ਫੌਰੀ' ਨੂੰ ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਤੁਰੰਤ' ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ [ਸਾਬਕਾ ਭਾਗੀ ਲੇਲਾ, (1881) 19 ਸੀਐੱਚ ਡੀ 169; 2ਚਿਤ। ਆਰਕ. ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ, 14ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ]

22. ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਉਭਰੇਗਾ ਕਿ 'ਤੁਰੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ', 'ਵਾਜਬ ਗਤੀ ਅਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ', 'ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ', ਅਤੇ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ'। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

23. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ-ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, 'ਫੌਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

24. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਬਤੀ

28 ਬਿਦਿਆ ਦੇਬ ਬਰਮਾ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, 1968 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 82

ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਦੇਖੀ/ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਗਲਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਇੱਥੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

26. ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਹਿਲੇ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ 47 ਕੇਰਲਾ ਮਾਡਲ ਗੋਲਡ ਚੇਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ 'ਪੀਆਰ ਗੋਲਡ' ਨਾਮ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਡਿਲੀਵਰੀਮੈਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਚੇਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸਚੇਂਜ 20.12.2022 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨਕਲੀ ਸਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ 1 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 19,83,036/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। 09.01.2023 ਨੂੰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। 27.01.2023 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਲੈਣ ਲਈ 29 ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

---

29 ਧਾਰਾ 457 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ - ਕਰੋੜ। 2023 ਦਾ ਐਮ.ਸੀ 2032 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਕੋ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਸ ਦੂਰੀ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦਿਤ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੀਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। 19,83,036/- ਜੋ ਕਿ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਕਮ (ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ) ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਬਾਂਡ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

28. ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਬੰਧ 'ਏ'

ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ			
ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ	ਕੇਸ	ਹਵਾਲਾ	ਅਦਾਲਤ
1.	ਮਨੀਸ਼ ਖੰਡੇਲਵਾਲ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ	2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੌਮ 1412	ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
2.	ਵੀ ਪਲੱਸ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ) ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ	2022/ਡੀ.ਐੱਚ.ਸੀ./001595	ਦਿੱਲੀ ਐਚ.ਸੀ
3.	ਮੁਕਤਾਬੇਨ ਐੱਮ. ਮਸ਼ਰੂ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ	2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 11509	ਦਿੱਲੀ ਐਚ.ਸੀ
4.	ਟੀ.ਐਮ.ਟੀ.ਸੁੱਬਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	2013(4) ਐਮਐਲਜੇ (ਸੀਆਰਐਲ) 41	ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

5.	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	1990 (68) ਕੰਪ ਕੇਸ 652 ਦਿੱਲੀ (ਡੀ.ਬੀ.)	ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
6.	ਉਮਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਐਗਮੋਰ, ਚੰਨਈ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 2013 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 15467	2013 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਮੈਡ 3829	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
7.	ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 2021 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ.21106	2022 1 ਏ ਐਲ ਟੀ (ਕ੍ਰਾਈ) 229	ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਐਚ.ਸੀ
8.	ਪਦਮਿਨੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ	2008(3) ਅਪਰਾਧ 716 (ਪਾਗਲ)	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
9.	ਆਰ ਚੰਦਰਸ਼ੇਕਰ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸਲੇਮ	2003 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 294	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
10.	ਲਤੀਫਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ	2012 ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. ਐਲ.ਜੇ. 3487	ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
11.	ਬੀ ਰੰਗਨਾਥਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ	2003 ਕਰਲ ਐਲ.ਜੇ. 2779	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
12.	ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਕਾਰਨਿਕ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ	II(2007) ਬੀ.ਸੀ. 337	ਬੰਬਈ ਐਚ.ਸੀ
13.	ਕਾਰਤਿਕਾ ਏਜੰਸੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹਾਊਸ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	2021 ਦਾ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ.17953	ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
14.	ਐਸ. ਗਣਪਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.	2014 ਦਾ ਕਰ. ਓ.ਪੀ. ਨੰ.800	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
15.	ਆਰ. ਸਿਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ	2013 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀ ਓ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 576 ਅਤੇ 577	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
16.	ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਲਾਸ ਐੱਸ/ਓ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਡਾਂਗੇ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ	ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1033/2017	ਬੰਬਈ ਐਚ.ਸੀ
17.	ਪੂਰਬਾਂਚਲ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ, ਗੁਹਾਟੀ Vਐਸ ਰਾਜ	1991 ਕ੍ਰਿਲਜ 2798	ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

18.	ਐਸ.ਟੀ. ਕਲੀਓਪੈਟਰਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਚੇਨਈ ਸਿਟੀ, ਵੇਪੇਰੀ, ਚੇਨਈ	2021 ਦਾ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ.17953	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
19.	ਕਿਰੂਥਿਕਾ ਬਨਾਮ. ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ. ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ	2021 ਦਾ ਕਰ. ਓ.ਪੀ. ਨੰ.14733	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
20.	ਡਾ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਕਾਰਨਿਕ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ	2008 ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ. 148	ਬੰਬਈ ਐਚ.ਸੀ
21.	ਅਲੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ	ਡਬਲਯੂ.ਏ 296/2019	ਗੁਹਾਟੀ ਐਚ.ਸੀ
22.	ਬੀ. ਕਵਿਤਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ	ਕਰ. ਓ.ਪੀ. ਨੰ. 14824/2019	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ			
23.	ਦੱਤਾਸਾਈ (ਕਿਸਾਨ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ) Vਐਸ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ	2022 6 ਏ.ਐਲ.ਡੀ. 702	ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਐਚ.ਸੀ
24.	ਐਮ/ਐਸ ਐਸJਐਸ ਗੋਲਡੀ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ. ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੁਨੀਲ ਜੈਹਿੰਦ ਸਲੂੰਖੇ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਵੀ. ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ	ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ 2022 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3511	ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
25.	ਅਮਿਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.	ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ 202 ਵਿੱਚੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ-11201	ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
26.	ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਰਾਹੀਂ ਰੁਕਿਆ ਅਖਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਟੀ	ਸੀ ਆਰ ਐਮ(ਐਮ) ਨੰ.223/2022	ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
27.	ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ	ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 2004 ਦੀ 43768 ਨੰ	ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ
28.	ਵਿਨੇਸ਼ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਵੱਲੂਵਰ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ	2011(1) ਐਮ ਡਬਲਯੂ ਐਨ (ਕ੍ਰੋ) 497	ਬੰਬਈ ਐਚ.ਸੀ

29.	ਸੀ. ਅਰੰਗਾਨਯਾਗਮ ਬਨਾਮ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇਰੋਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ	1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਮੈਡ 463	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
30.	ਮੈਸਰਜ਼ 3 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਐਪ ਉਤਪਾਦ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ	ਏਅਰ ਔਨਲਾਈਨ 2020 ਟੈਲ 135	ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
31.	ਮੁਹੰਮਦ. ਮਕਬੂਲ ਅਹਿਮਦ @ ਮਤੀਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ	1996(3) ਵਿਕਲਪਿਕ 215	ਆਂਧਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
32.	ਮਨੀਪੁਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੈਨਿੰਗ ਕੀਸ਼ਿੰਗ	2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਮਨੀ 272	ਮਨੀਪੁਰ ਐਚ.ਸੀ
33.	ਐਮ.ਐਸ. ਜੱਗੀ ਬਨਾਮ ਸੁਬਾਸ਼ਚੰਦਰ ਮਹਾਪਾਤਰਾ	1977 ਸੀ ਆਰ ਆਈ ਐਲ ਜੇ 1902	ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
34.	ਭਰਤ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮਿੰਟੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ	[1988] ਐਮਐਲਜੇ (ਕ੍ਰਿਪਾਲ)309	ਮਦਰਾਸ ਐਚ.ਸੀ
35.	ਡਾ: ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ	2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਟੀ.ਐਸ. 2851	ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਐਚ.ਸੀ
36.	ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਮੋਬਿਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ	2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਟੀ.ਐਸ. 1529: (2021) 1 ਐੱਚ.ਐੱਲ.ਟੀ. 81	ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਐਚ.ਸੀ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

*ਸਿਰਲੇਖ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ]